

úvodník

PÁR SLOV NEJEN K VOLBÁM

Milé kolegyně, milí kolegové,

obracím se na Vás z pozice člena výboru Psychiatrické společnosti, který má na starosti vnitřní záležitosti PS, vždy před volbami do orgánů a funkcí v naší společnosti. Činím tak opakovaně, zdá se mi, že až příliš často, ale je to dáno tím, že funkční období je stanovami určeno jen jako tříleté. Proces voleb už je v běhu, výbor PS je vyhlásil 15. 11. a v době, kdy se vám dostane do rukou toto číslo Čs. psychiatrie, už by mělo končit období, kdy se mohou hlásit nebo mohou být navrhováni kandidáti do funkcí a orgánů společnosti. Podrobnější informace k volbám naleznete níže.

V jaké době se volby naší společnosti konají? Čím se ve výboru zabýváme a co čeká nový výbor, který vzejde z těchto voleb?

Dominantním tématem bylo i v tomto období dění kolem reformy péče o duševně nemocné a pravděpodobně jím zůstane i v období dalším. V celé republice nyní funguje 30 center duševního zdraví, velká většina z nich již v režimu přímého financování ze zdravotního pojištění a jejich sociální části z rozpočtů krajských úřadů, respektive MPSV. Z analýz se ukazuje, že se CDZ osvědčují jako odborně přínosné a efektivní a zdá se, že i ekonomicky životaschopné části systému. V plánu je otevření až 100 CDZ do roku 2030, tj. jedno na cca 100 tisíc obyvatel.

Zároveň probíhá pilotní provoz ambulancí s rozšířenou péčí a specializovaných multidisciplinárních týmů. Jejich přínos a efektivitu teprve zhodnotí následné analýzy, průběžné hodnocení zúčastněných stran ukazuje, že jde o slibné projekty.

Všechny psychiatrické nemocnice mají hotové transformační plány. V rámci transformace péče mnohé otvírají oddělení s akutními lůžky, která v systému chybějí, a redukovaly některá následná lůžka v návaznosti na vznik nových služeb. Některé nemocnice se hlásí k rozšíření kapacity dětských lůžek, kterých je také značný nedostatek. Ukazuje se, že tyto nemocnice mají v systému stále významné místo a že snaha o vyváženost reformy, kterou výbor PS zastává vůči některým radikálním požadavkům, má své opodstatnění.

Významným počinem v uplynulém funkčním období byl vznik Rady vlády pro duševní zdraví a tím posun reformy na nadresortní úroveň. Na této půdě pak vznikl i Národní akční plán pro duševní zdraví 2020–2030, který dává reformě směr i perspektivu do budoucna. To je významné také proto, že v příštím roce končí financování reformy z evropských zdrojů a bude velmi záležet na tom, jak se k ní postaví nová politická garnitura.

Velkým tématem uplynulých dvou let pro náš život a také pro náš obor je Covid. Píše se o něm tolik, že mám téměř nechuť jej zde zmiňovat. Nicméně to nemohu, protože i pro psychiatrii přinesl významné změny. Kromě množství nových pacientů a mnohde ještě více přeplněných čekáren přinesl i zajímavé pohledy na obor. V první řadě následky samotné nemoci, ale i pandemie a jejich pestrých důsledků velmi podstatně posunuly význam našeho oboru do popředí zájmu a mají tak de facto destigmatizační efekt. V druhé řadě pak tyto důsledky, jak píše prof. Höschl v úvodníku časopisu Psychiatrie č. 3/2021, vychýlily kyvadlo zájmu od genetických faktorů psychických poruch k faktorům exogenním. Pandemie pak přinesla další zajímavý fenomén do našeho praktického života – distanční

péči, která více otevřela dveře pro rozvíjející se telemedicínu a také distanční setkávání, o jehož přínosech a nevýhodách se stále diskutuje.

Neposledním efektem pandemie je, že ukázala na nedostatky sítě služeb v péči o duševně nemocné. Ukazuje nedostatečnost a disproporčnost ambulantní sítě, velmi výrazně se projevuje nedostatek pedopsychiatrů a dětských klinických psychologů a malá dostupnost psychoterapie, kdy po ní násobně roste poptávka. Ne-li přímo personální krize, tak jistě velký personální deficit je jednou z výzev nejbližších let a nový výbor PS se jí bude jistě intenzivně zabývat.

S tím také souvisí otázka, které se týkají financování. Pokud chceme učinit obor atraktivní a přivést do něj více odborníků, musíme mít možnost, kromě zdůrazňování přitažlivosti a perspektivnosti oboru, motivovat případné zájemce i ekonomicky. V době, kdy tento úvodník píše, byla publikována vyhláška o ceně bodu. Dle ní budou mít nejnižší hodnotu bodu ambulantní psychiatři. Racionální argumentace zdravotních pojišťoven, že dle propočtů nebudou psychiatři oproti jiným oborům znevýhodněni, nic nemění na faktu, že je takové postavení psychiatrů oproti jiným oborům stigmatizující a pro případné zájemce o obor demotivující. Výbor Psychiatrické společnosti se proto v době přípravy vyhlášky postavil na stranu ambulantních psychiatrů a obrátil se na Ministerstvo zdravotnictví s žádostí, aby byla hodnota bodu pro ambulantní psychiatry shodná s ostatními ambulantními specialisty. MZ však této žádosti, bohužel, nevyhovělo. Doufejme, že jsou propočty správné a naše ambulance nebudou hrazené hůř než ty somatické. Navíc máme stále velkou výhodu v tom, že psychiatrické ambulance nejsou regulovány a jsou hrazené výkonově.

Posledním tématem, které chci zmínit a kterým se hodně zabývám též jako předseda psychoterapeutické sekce PS, je vzdělávání v psychoterapii, možnost jeho završení a poskytování lékaři. Završit oficiálně (tj. státem uznaným způsobem) vzdělání po absolvování psychoterapeutického výcviku bylo pro lékaře naposledy možné na jaře roku 2016. Pak tuto možnost MZ z legislativních důvodů zrušilo a zůstala jen pro klinické psychology. Psychiatrická společnost spolu s Českou psychoterapeutickou společností a bohnickou nemocnicí připravovala pro lékaře funkční kurz, který schválila i oborová akreditační komise. Proti této možnosti se nekompromisně postavila Česká lékařská komora, jejíž dlouhodobé postoje vůči psychoterapii lze označit za negativní a neakceptující. Důvody těchto postojů nám nejsou známy, je z nich však zřejmé, že za nimi je především nepochopení podstaty psychoterapie i jejího vzdělávání a neochota naslouchat, když jsme se je snažili zprostředkovat. Nicméně když jsme zjistili, že je zřízení funkčního kurzu neprůchozí, připravili jsme v letošním roce ve spolupráci s odborem vzdělávání MZ návrh na ustavení nástavbového oboru Lékařská psychoterapie. Ten se podařilo prosadit i přes opětovný odpor ČLK a vyhláška MZ č. 378/2021, která vznik tohoto oboru stanovuje, vešla v platnost 8. 10. 2021. Nyní je před námi ještě jedno úskalí a tím je schválení vzdělávacího programu pro tento nástavbový obor. I do tohoto procesu ještě může negativně vstoupit ČLK, nicméně doufáme, že se vzdělávací program podaří schválit. Mnozí mladí lékaři, absolventi psychoterapeutických výcviků na tuto možnost čekají, stejně jako množství pacientů, kteří potřebují psychoterapeutickou pomoc.

Co tedy čeká nový výbor PS v čele s první předsedkyní MUDr. Simonou Papežovou? Vlastně pokračování většiny toho, co jsem uvedl výše. Další implementace reformy spolu se snahou o její ekonomickou udržitelnost a o její vyváženost. Snaha o zvýšení atraktivity oboru a tím i řešení nedostatku profesionálů. Další práce na možnosti završit psychoterapeutické vzdělání. A mezi mnohými dalšími úkoly možná i přehodnocení a rekonstrukce stanov společnosti. Jednou z velkých neznámých v nastávajícím období bude i postoj nového ministra a vlády k našemu oboru. Přejme si, aby byl aspoň tak dobrý, jako je tomu teď.

Tentokrát se na Vás z pozice člena výboru PS obracím naposledy. Po 21 letech práce ve výboru jsem se rozhodl skončit a přenechat tuto práci mladším. Když se ohlížím zpět, uvědomuji si, že to byly skvělé roky. Zažil jsem mnoho významných událostí a aktivit, na kterých jsem se mohl podílet. Patří k nim Národní psychiatrický program 2007, Revize koncepce psychiatrické péče 2008, tvorba nových stanov a řádů PS. A nejvíc mě obohatila a nadchla možnost participovat na tvorbě a implementaci reformy psychiatrické péče, resp. reformy péče o duševní zdraví. Doufám, že i po skončení své práce ve výboru PS budu moct na reformě dál pracovat.

Co mě však za ta léta ve výboru nejvíce obohatilo, byli lidé. Setkání s 35 výjimečnými osobnostmi, se kterými jsem měl a mám vztahy, které si troufám označit za přátelské. Byla pro mě radost a čest s nimi spolupracovat a na tomto místě bych chtěl všem poděkovat. Na konci tohoto článku chci vzpomenout jejich jména, vzdát jim tím hold a zároveň všem připomenout, kdo se zasloužil o rozvoj naší společnosti v uplynulých 21 letech.

A na konci bych chtěl Vám, členům Psychiatrické společnosti, poděkovat za důvěru, se kterou jste mě šestkrát zvolili do výboru, a popřát nám všem, aby se náš obor zdárně rozvíjel a aby se dobře dařila práce novému výboru naší společnosti.

MUDr. Juraj Rektor

Členové výboru PS a revizní komise 2001–2022

doc. MUDr. Martin Anders
 řed. MUDr. Zdeněk Bašný
 prim. MUDr. Pavel Baudiš
 prof. MUDr. Jaroslav Bouček
 prof. MUDr. Eva Češková
 MUDr. Pavel Doubek
 prof. MUDr. Ivana Drtílková
 MUDr. Erik Herman
 řed. MUDr. Martin Hollý
 prof. MUDr. Jiří Horáček
 prof. MUDr. Cyril Höschl
 prof. MUDr. Michal Hrdlička
 prof. MUDr. Tomáš Kašpárek
 prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl
 prof. MUDr. Jan Libiger
 prim. MUDr. Michal Maršálek
 prof. MUDr. Pavel Mohr
 řed. MUDr. Petr Možný

prof. MUDr. Hana Papežová
 MUDr. Simona Papežová
 MUDr. Ondřej Pěč
 prim. MUDr. Petr Popov
 prof. MUDr. Ján Praško Pavlov
 prof. MUDr. Radovan Příkryl
 prof. MUDr. Jiří Raboch
 prim. MUDr. Dagmar Seifertová
 MUDr. Jiří Syrovátka
 prim. MUDr. Petr Šilhán
 MUDr. Pavel Tautermann
 prim. MUDr. Jan Tuček
 prim. MUDr. Ivan Tůma
 MUDr. PhDr. David Vaněk
 MUDr. Jaroslav Vaněk
 doc. MUDr. Jan Vevera
 řed. MUDr. Vladislav Žižka

Informace k procesu voleb 2021–2022

Volby do orgánů a funkcí Psychiatrické společnosti byly vyhlášeny na listopadové schůzi výboru PS. Volby budou kombinované, tj. elektronické a korespondenční.

Byla zvolena volební komise ve složení: MUDr. Juraj Rektor – předseda, prof. PhDr. Radek Ptáček a doc. MUDr. Martina Zvěřová. Volební komise má společnou e-mailovou adresu volby@psychiatrie.cz.

Byl stanoven tento harmonogram voleb:

- vyhlášení voleb výborem společnosti 15. 11. 2021
- termín registrace návrhů kandidátů – od 15. 11. do 31. 12. 2021
- termín dodání písemného souhlasu kandidátů – od 2. 1. do 31. 1. 2022
- zveřejnění seznamu kandidátů na interním webu PS – 1. 2. 2022
- termín rozeslání přístupových hesel ke vstupu do volební části webu do 31. 1. 2022
- termín volební kampaně – od 1. 2. do 28. 2. 2022
- termín rozeslání volebních lístků členům PS – do 1. 3. 2022 (korespondenční část voleb)
- termín rozeslání volebních přístupových hesel členům PS – do 1. 3. 2022 (elektronická část)
- zahájení hlasování – 1. 3. 2022
- nejzazší termín elektronického hlasování do 31. 3. 2022
- nejzazší termín doručení volebních lístků sekretariátu ČLS JEP do 31. 3. 2022 (korespondenční část voleb)
- termín vyhodnocení a oznámení výsledků voleb – do 15. 4. 2022

V době, kdy toto číslo časopisu vyjde (přelom prosince a ledna), bude končit fáze registrace návrhů kandidátů. Pokud tento úvodník budete číst ještě v prosinci a chcete ještě nějakého kandidáta navrhnout, můžete tak učinit do 31. 12. 2021 na adresu volby@psychiatrie.cz.

Na webových stránkách PS je zřízena volební sekce/záložka, kde budou jednak informace o volbách, jednak informace o kandidátech, jejich volební kampaň a výsledky voleb. První část bude veřejná, ostatní obsah bude jen pro členy společnosti. Koncem ledna dostanete přístupové údaje do této části našeho webu.

Korespondenční část voleb by neměla být problematická. V minulých letech nedošly volební lístky jen několika členům. Většinou šlo o nenahlášenou změnu poštovní adresy. Složitější může být část elektronická, a to konkrétně jistota doručení přístupových hesel do volebního systému. Před rozesláním e-mailů s přístupovými volebními údaji už budeme mít ověřenou funkčnost vašich e-mailových adres a ty, u kterých se nám funkčnost ověřit nepodaří, přeadáme do korespondenčních voleb. I tak se ale obáváme, že budou některým tyto e-maily padat do spamů, resp. nevyžádané pošty.

Elektronické volby budou probíhat na volebním systému, který využívá Česká lékařská společnost: www.greception.com. **Do 1. března včetně by měl všem elektronicky volícím členům přijít e-mail s přihlašovacími údaji z adresy info@greception.com. Pokud nepřijde, prohlízejte, prosím, složky spam, resp. nevyžádaná pošta, a pokud jej nenaleznete, obraťte se neprodleně na sekretářku PS paní Lenku Knesplovou – sekretariat@psychiatrie.cz.**

Na ni nebo na volební komisi (volby@psychiatrie.cz) se obraťte i v případě jakýchkoliv jiných problémů, které se týkají voleb. Děkujeme předem za spolupráci.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, volební komise PS ČLS JEP Vás zve k účasti ve volbách!